

FACULTAT DE CIÈNCIES POLÍTiques I DE SOCIOLOGIA

LLICENCIATURA: CIÈNCIES POLÍTiques I DE L'ADMINISTRACIÓ
ASSIGNATURA: 25267 TEORIA POLÍTICA I – 7,5 crèdits (5,5 ECTS)
DURADA: Segon semestre CURS: Segon curs
CURS ACADÈMIC: 2009/2010

Professora: Laia Jorba

Descripció

1. Finalitats / propòsits de la formació:

L'objectiu principal de l'assignatura és presentar als alumnes la formació de les ideologies polítiques occidentals contemporànies i el seu desenvolupament fins als nostres dies. L'assignatura s'entronca sobre la de Pensament Polític (tot i que són acadèmicament independents), ja que en pressuposa els continguts i els prolonga cap a l'actualitat. A més de revisar la història de les idees i corrents polítiques dels segles XIX i XX, l'assignatura incidirà en els moviments polítics que han donat lloc a aquests corrents. Es tracta de familiaritzar als alumnes amb els temes (i amb els termes) dels debats actuals.

2. El programa s'estructura en blocs temàtics.

Bloc 1: Liberalisme. El naixement del liberalisme i les revolucions liberals. Corrents i tendències del liberalisme al segle XIX. La revisió utilitarista del liberalisme angles: J. Bentham i J.S. Mill. Liberalisme i democràcia en les teories de Tocqueville. Característiques generals del liberalisme clàssic decimonònic. La formulació del liberalisme de caire social a les acaballes del segle XIX. L'evolució del liberalisme després de la segona guerra mundial.

Bloc 2: Conservadorisme. Les reaccions a la revolució francesa: el tradicionalisme (Maistre i Bonald). Burke i els orígens del conservadorisme angles. Característiques del conservadorisme clàssic decimonònic. L'evolució del conservadorisme al segle XX. El neo-conservadorisme anglosaxó de finals del segle XX.

Bloc 3: Marxisme, comunisme i anarquisme: el pensament polític de Marx i de Lenin. L'evolució del comunisme a la URSS fins la desfeta del bloc soviètic. Gramsci i l'evolució del marxisme a Europa Occidental. Les idees anarquistes al segle XIX i XX.

Bloc 4: Socialisme democràtic. Corrents i tendències del socialisme a finals del segle XIX. Bernstein, la revisió del marxisme i les bases teòriques de la socialdemocràcia. Els Fabians i la formació del Partit Laborista Anglès. L'evolució del socialisme després de la II Guerra mundial. La crisi de l'estat de benestar i de l'esquerra europea a les últimes dècades del segle XX.

Bloc 5: Els nacionalismes. El sorgiment dels moviments i del pensament nacionalista. Nacionalisme cultural i polític de caire liberal (Sieyès i Mazzini) i de caire conservador (Fichte). La formació de l'estat nació al llarg del segle XIX. Renan i el neotradicionalisme. El marxisme i la qüestió nacional.

Bloc 6: La Democràcia Cristiana. Les relacions entre l'església catòlica i els estats i la política al llarg del segle XIX. L'aparició dels partits catòlics a finals del segle XIX. L'humanisme social cristià a les dècades de 1930 i 1940: Maritain i Mounier. La democràcia cristiana després de la II guerra mundial.

Bloc 7: El pensament totalitari: feixisme i nacionalsocialisme. La crisi d'entreguerres i el sorgiment del feixisme. Antecedents ideològics del feixisme al llarg del segle XIX i començaments del segle XX. Característiques generals de l'ideologia feixista. Els neo-feixismes i l'extrema dreta després de la II guerra mundial.

3. **Bibliografia comentada:**

Obres generals de referència:

- G. SABINE : *Historia de la teoria política*. MÉXICO, Fondo de Cultura Económica.
- J. TOUCHARD : *Historia de las ideas políticas*. Madrid, Tecnos.
- F. VALLESPÍN : *Historia de la teoria política* (Vols. 3,4,5,6). Madrid, Alianza Editorial.
- J. ANTÓN MELLÓN (Ed.), *Ideologías y movimientos políticos contemporáneos*. Madrid, Tecnos, 1998.
- J. ANTÓN MELLÓN (Ed.). *Las ideas políticas en el siglo XXI*. Barcelona. Ariel. 2002.
- I. HAMPSHER-MONK. *Historia del pensamiento político moderno*. Barcelona. Ariel. 1996.

Diccionaris especialitzats

- N. BOBBIO i N. MATTEUCCI : *Diccionario de política (2 vols.)*. Madrid, Siglo XXI.
- D. MILLER : *Enciclopedia del pensamiento político*. Madrid, Alianza.

Bibliografia específica

Liberalisme

- C. B. MACPHERSON : *La democracia liberal y su época*. Madrid, Alianza.
- VACHET : *L ideologia liberal (2 vols.)*. Madrid, Fundamentos.
- GUILHERME : *Liberalismo nuevo y viejo*. México, Fondo de Cultura Económica.
- PAREKH : *Pensadores políticos contemporáneos*. Madrid, Alianza.
- N. BOBBIO : *Liberalismo y democracia*. México, Fondo de Cultura Económica.
- J.M. COLOMER : *El utilitarismo*. Barcelona, Montesinos.
- J. GRAY : *Liberalismo*. Madrid, Alianza.

Conservadorisme

- R. NISBET : *Conservadurismo*. Madrid, Alianza.
- T. HONDERICH : *El conservadurismo. Un análisis de la tradición anglosajona*. Barcelona, Península.
- A. HIRSCHMAN. *Retóricas de la intransigencia*. México. Fondo de Cultura Económica.
- J. BAQUES : *Neoconservadurismo: fundamentos teóricos y propuestas políticas*. Barcelona, ICPS

Marxisme, comunisme, socialisme i anarquisme.

- G. LICHTHEIM : *El marxismo. Un estudio histórico y crítico*. Barcelona, Anagrama
- L. KOLAKOWSKI : *Las principales corrientes del marxismo (2 vol.)*. Madrid, Alianza
- P. SOUYRI : *El marxismo después de Marx*. Barcelona, Península.

- B. OELGART : *Ideólogos e ideologías de la nueva izquierda (Mao, Castro, Guevara, Marcuse)*. Barcelona, Anagrama.
- B. GUSTAFSSON : *Marxismo y revisionismo*. Barcelona, Grijalbo.
- G. D. H. COLE : *Historia del pensamiento socialista (7 vols.)*. México, Fondo de Cultura Económica.
- F. CLAUDIN : *Eurocomunismo y socialismo*. Madrid, Siglo XXI.
- R. BLACKBURN (ed.) : *Después de la caída. El fracaso del comunismo y el futuro del socialismo*. Madrid, Crítica.
- J. JOLL : *Los anarquistas*, Barcelona, Grijalbo.

Nacionalisme

- E. HOBSBAWM : *Naciones y nacionalismo desde 1780*. Barcelona, Crítica.
- A. de BLAS GUERRERO : *Naciones y nacionalismos en Europa*. Madrid, Alianza.
- M. GUIBERNAU : *Los nacionalismos*. Barcelona, Ariel.
- E. GELLNER : *Naciones y nacionalismo*. Madrid, Alianza.
- F. HAUPT i M. LOWY : *Els marxistes i la qüestió nacional*. Barcelona, La Magrana.
- A. D. SMITH : *La identidad nacional*. Madrid, Trama Editorial.

Feixisme

- S. G. PAYNE : *El fascismo*. Madrid, Alianza.
- E. NOLTE : *El fascismo en su época*. Barcelona, Península.
- H. ARENDT : *Los orígenes del totalitarismo. Vol.3: totalitarismo*. Madrid, Alianza.
- J. L. RODRIGUEZ JIMÉNEZ : *¿Nuevos fascismos?. Extrema derecha y neofascismo en Europa y Estados Unidos*. Barcelona, Península.
- S. HOLMES : *Anatomía del antiliberalismo*. Madrid, Alianza.

4. Referències per estructurar el treball de l'alumne

L'assignatura s'organitza sobre la base de classes magistrals, controls de lectura i tutories.

A. Sessions magistrals. Es faran unes 29 sessions el contingut de les quals s'avaluarà en l'examen final.

B. El curs inclou també **sis sessions** dedicades a **controls de lectura**. En aquestes sessions la preparació serà a càrrec dels alumnes a partir de referències bibliogràfiques que s'indiquen a continuació.

Bibliografia pels controls de lectura:

Liberalisme

- a. Bobbio, N. : *Liberalismo y democracia*. FCE: México.
- b. Gray, J.: *Liberalismo*, Madrid: Alianza (només primera part)

Conservadorisme

- a. Nisbet, R.: *Conservadurismo*. Madrid: Alianza (caps 1 i 2).
- b. Beyme, K. von "Conservadurismo", *Revista de Estudios Políticos*, 43. (1985), p. 7-44.

Marxisme i comunisme

- a. Sabine, G. *Historia de la Teoria política*. FCE: México (Capítols XXXIV i XXXV)
- b. Lichtheim, G. : *El marxismo. Un estudio histórico y crítico*. Barcelona, Anagrama (cinquena part)

Socialisme Democràtic

- a. Schaff, A.: *Perspectivas del Socialismo moderno*. Barcelona: Crítica (Annexes, pàg. 393-491)
- b. Przeworski, A. *Capitalismo y socialdemocracia*. Madrid: Alianza. (Capítol 1)

Nacionalisme

- a. De Blas, A. "Nacionalismos", a Vallespín, F. *Historia de la teoría política*. Alianza: Madrid (Vol III. Cap. 9.)
- b. Hobsbawm, E. *Naciones y nacionalismo desde 1870*. Crítica: Barcelona (Introd. i caps.1-4)

Feixisme

- a. Payne, S.: *Fascismo*. Madrid: Alianza. Tot menys els cap. 5, 6 i 7.
- b. Sabine, G. *Historia de la Teoria política*. FCE: México (Capítol XXXVI)

5. Competències a desenvolupar:

Competència	Indicador específic de la competència
Comunicació oral i escrita	Escriure correctament en diferents registres i formats Adaptar-se a l'audiència en les exposicions orals Ser capaç de sintetitzar idees i raonaments i d'estructurar un discurs coherent
Raonament crític i capacitat analítica	Identificar i analitzar els recursos retòrics i els judicis de valor en els discursos sobre teoria política Identificar les diferents teories que existeixen per interpretar les realitats polítiques i els diferents models de societat Ser capaç de comprendre les premisses, les virtuts i limitacions de les diferents explicacions teòriques en conflicte Saber argumentar des de diferents perspectives teòriques i/o ideològiques.
Motivació per la qualitat i el rigor metodològic	Contrastar i valorar la qualitat i el rigor de les fonts d'informació utilitzades i/o produïdes Citar sempre les referències utilitzades en els treballs escrits

Avaluació:

Bloc/Apartat/tema	Pes	Descripció
Control de lectures i seminaris	60 %	<p>Realització de sis sessions dedicades a controls de lectura. En aquestes sessions la preparació de classe serà a càrrec dels alumnes a partir de referències bibliogràfiques que s'indicaran en el moment oportú.</p> <p>Les dates dels controls seran assignades en el calendari general del curs que es penjarà al campus virtual.</p> <p>L'<u>assistència</u> a aquestes sessions de control de lectures és <u>obligatòria</u> i irrecuperable. La no assistència equival a un <u>zero</u>.</p> <p>Els alumnes que suspenguin més de tres controls, o que tinguin una nota mitjana dels controls inferiors a 5, hauran de fer <u>un examen</u> sobre <u>el 100% de la nota</u> de l'assignatura que inclourà els continguts de les sessions magistrals i de les lectures dels controls.</p>
Seminaris	10%	<p>L'alumne també farà un <u>seminari de lectura</u>.</p> <p>Es faran presentacions dels treballs entorn la literatura facilitada pel professor.</p> <p>Les dates dels seminaris seran assignades en el calendari general del curs que es penjarà al campus virtual.</p> <p>L'assistència i participació activa als seminaris també comptarà en la nota del seminari.</p>
Examen final	30 % 100% (per als alumnes que hagin suspès 3 o més controls de lectura o tinguin la mitja dels controls suspesa)	<p>Tots els alumnes s'hauran de presentar a un examen final on s'avaluaran els continguts de les lectures dels controls i de les sessions de classes magistrals.</p> <p>En cas de <u>suspens</u> de l'examen final, l'assignatura queda <u>automàticament suspesa</u> amb la nota d'aquest examen.</p> <p>A aquells alumnes que hagin superat els controls però suspenguin l'examen final se'ls mantindrà la nota dels controls en la convocatòria de setembre.</p>